

LIBERTATEA

Abonamentul:

Preţul foii „Libertatea” cu adausul sale „Foala Interesantă”, „Tovărăşia” şi „Bobirnaşi”, — e următorul: pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!
Pentru America în lei dolari pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foale naţionale politice.

Apare în fiecare Joi.

Inserţiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserţiunile ca şi abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Recursul dela Orăştie, — respins.

Aşadar şi-a spus şi Curia, această cea mai înaltă instanţă judecătorească din ţară, cuvîntul său asupra alegerii dela Orăştie, pe care, ştiindu-o cât a fost de păcătoasă, văzînd sub ochii noştri toate mişeliile în toată golăciunea lor, — am protestat-o la Curie în numele dreptului călcat în picioare şi a dreptăţii palmuite!

Şi am cerut dreptate dela cea mai înaltă instanţă judecătorească a ţării ungureşti, şi naintea ei am aşternut cele mai limpezi dovezi, cele mai zdrobitoare descoperiri a mişeliilor celor cu »biruinţa» zilei.

Şi Curia, înalta instanţă, a aflat de bine să ne respingă cu recursul nostru de cetăţeni călcaţi în picioare şi strigători după dreptate, şi să ne spună, prin judecata sa, cuvintele pe care poetul italian Dante le dă ca scrise pe poarta de intrare în iad: „Lasciate ogni speranza voi che'ntrate” — „Lăpădaţi ori-ce speranţă (nădejde), voi cari intraţi aici!”... Oare noi cu recursul nostru n'am răstăcit spre poarta lui Dante, în loc de-a merge la Curie?

Ori încotro am fi apucat cu acel recurs, vedem că am răstăcit cu el unde ne-am dus, şi răspunsul ne fu — cel de pe poarta lui Dante!

Invăţătura însă de pe acea poartă, n'avem s'o primim — ca să arătăm că nici de iad, ori mai ales de el, nu ascultăm!, şi — nu vom lăpăda dela noi ori-ce speranţă, ci cel mult speranţa în astfel de recursuri în viitor, fie ele pe temeiul cit de tare aşezatelor mai ales atunci, cînd judecata asupra ei să aduce pe temeiul unei regi cum e şi cea de faţă în treburi de alegeri, care dă drept celui ales, a merge şi a pune şi el jurămint, şi jurămintul lui fiind aşezînd hotărîtorul iar cînd cel ales mai şi Jidan, şi vine să joare contra mărturiilor creştine,

— Dzeu singur vede în răunchii lui că pe ce a jurat! Noi vedem că numai nainte de el au jurat patru creştini (cari altfel votaseră cu el, aşadar nu-i erau „duşmani”) şi ei au jurat că el a fost între ei în presara alegerii şi în ziua alegerii, şi a dat brînca cu ei şi în faţa lui li-să aducea beutura cea de cinste, — jurăminte grele, care descopereau fapte hotărîtoare, după cari judecătoria trebuia să nimicească alegerea, — atunci s'a înştiinţat Jidanul ales şi a jurat că el nu s'a mişcat din casă în cele două zile, că s'a simţit rău; pe oamenii aceia (alegători de-ai lui) nici nu-i cunoaşte, nici cu ei de vorbă n'a stat! Punct! Şi jurămintul lui, unu, a fost mai tare ca a celor patru alegători ai săi!.. Căci vine Curia şi zice:

— Napoi cu voi, cei cu recursul, şi cu toate mărturiile şi jurămintele voastre! Voi sunteţi păcătoşii, plătiţi şi 17'000 cor. cheltueli apărării contrare şi periţi dela faţa mea!..

Asta samănă cu »Lasciate ogni speranza»... şi noi aşa vom şi face: vom lăpăda dela noi ori-ce nădejde în astfel de recursuri, — dar nu vom lăpăda dela noi nădejdea în purtarea mai departe a luptelor noastre naţionale, nici faţă de stări ca stările noastre de azi în această ţară!

Nu ne facem judecători asupra judecăţii Curiei. Ea, după forme să vede că aşa a trebuit să hotărască. Cu asta de împăcăm şi noi, după formă.

Incolo însă, primind mai ales cele ce chiar azi să mai petrec în locuri înalte în această ţară, în dieta acestei ţări, — apoi sufletele noastre senine, nu să simt bătăute de ştirile ce ne vin dela Pesta, fie ele dela dietă şi dela atotputernicii ministri, fie chiar dela Curie, dela cei mai înalţi judecători ai ţării!

Dacă în dieta ţării, în sfatul celor chemaţi a fi lumină şi model de apărare a legilor pe care ei le făuresc, — să pot întîmpla astfel de călcări de lege ca cea întîmplată Marţi în 4 Iunie în Pesta, dacă partidele naţionale maghiare din împotrivire, să văd silite a da manifest (cuvînt sărbătoresc) de protestare către toate dietele statelor europene contra încălcărilor de lege din dieta lor din Pesta, — atunci, pînă în așa stări în această ţară, nu ne mai miră nici un fel de lovituri ce ne vin dela Pesta! E încă foarte puţin ce ni-se face, precum să vede că sunt oamenii puterii în această ţară în aceste zile!

Luptă multă şi mare

mai trebuie aici, — pînă sa se trezască din nebunia lor cei dela puterea zilei!

Sufletele mici să înfrîng iute şi desnădăduesc în faţa unor neplăceri mai grele ce le vin, poticnesc în faţa ori-cărui val turbat al clipei, dar adevăraţii bărbaţi luptători, ţinîndu-şi ochii pe steaua conducătoare ce le pluteşte sus pe cer naintea ochilor, — trec peste gropi şi peste bolovani şi mereu spre aceea năzuesc!

Şi vor ajunge-o!

Şi noi pe a noastră, ajunge-o-vom! Cu cât mai nebuni şi orbi vor fi cei dela puterea zilei, cu atît mai curînd!

Numai a desnădădui nu ne e iertat!

Pumnul lui Tisza în dietă!

O neaşteptată lovitură de stat! Tisza a făcut să se voteze în o minută legi cari cereau dezbatere de luni de zile!

— Purtare de nebun! —

Temeri de nouă izbucniri revoluţionare în Pesta. — Toată Pesta împănată lară de poliţie şi miliţie.

Deputaţii kosutişti vor să adreseze dietelor Europei protest contra obraznicilor volniciei ale lui Tisza din dieta lor din Pesta!

Ziua de Marţi (în 4 Iunie n.) va rămînea de veste-poveste pînă şi în scandaloasa istorie a scandaloasei diete din Pesta! Fiindcă de Luni Tisza a început a da semnele celei mai cutezătoare volnicii, spunînd că de mâne încolo ţine două şedinţe pe zi, una dela 10 pînă la 2 d. a., alta dela 4 pînă la 8., deşi şi hotărîrea asta a luat-o în chip volnic, — pe Marţi deputaţii partidelor din împotrivire s'au dus hotărîţi a pune pedeci volniciei şi a nu lăsa pe satrap nici a mai ajunge la cuvînt, ci a-l sili să respecteze regulile în desuatarea dietei, legea ei, ori a pleca din acel scaun de care să arată nevrednic!

Aşa au şi făcut. La 10 ore toţi erau la locul lor şi cînd Tisza a deschis şedinţa, deputatul Holló s'a ridicat şi a cerub cuvînt la regulament!

— La care paragraf? întrebă preşedintele.

— La 203.

— Acum nu-i vorbă de §. 203., nu-ţi dau voce să vorbeşti la el!

Zgomot uriaş întîmpină această respingere brutală a preşedintelui. Minute întregi ţine zgomotul.

Kossutiştii şi Justiştii unul după altul să ridică şi spun: — Cer suvînt la regulament!

Tisza nu vrea să audă pe nici unul, stă ca un sloi de ghiaţă şi respinge cu rinjitură de hienă ori-ce cerere!

Deputatul Eitner merge la el şi-i întinde o coală cu 20 de iscălituri cari cer şedinţă închisă!

(Legea dietelor porunceşte împede că dacă 20 de deputaţi cer în scris şedinţă închisă, preşedintele trebuie să prefacă şedinţa cea publică, deschisă, la care poate lua parte şi lume din afară privitoare, — în şedinţă închisă, cînd cel ce nu-s deputaţi, să scot afară şi să urmează desbaterile numai între deputaţi despre necazurile ce-l tulbură pe el!)

Tisza, nici nu primește coala cu cererea ci o respinge dela sine și, cu călcare în picioare a prescrișilor curate a legii dietei, nu prea să rindue ședința închisă!

Cei din împotrivire zbiară în ruptul gîtului:

„Ședința închisă! Ședința închisă!”

Tisza stă rinjitor în fața furioșilor și să bucure că i-a scos așa de repede din răbdări prin câteva împunsături ce le-a dat în coaste, — căci acum, în această larmă tulburată, avea el de gînd să-și ducă în deplinire planul seu drăcesc, ascuns. Ca un copil rău, el întărită anume pe opozanți. Și aceia tot mai aprinși strigă pe el, bat în bănci, dau cu picioarele, să infurie unul dela altul, doi își scot fluerice și flueră din ele, alți doi scot niște trîmbițe și suflă în acelea, — cu scop ca să-l facă pe președinte a închide ședința, a să sătura de scandal și a le da libertate de vorbit ori a să duce în gura iadului de acolo!

Barabás Béla ridică în sus cărticica cu regulamentul (legea) dietei, arătînd că la acesta cere cuvînt!

Tisza îi face semn respingător cu mîna să șadă jos, că nu-i dă cuvînt! Nu să mai puteau înțelege decît prin semne. Era ca în gura iadului!

Dar unde-i vorbă de iad, nici dracu nu-i pe departe. Și Tisza era aci gata. Și el le făcu celor din împotrivire una drăcească de tot: Văzînd că zgomotul ține în potriua lui, să puse și, în mijlocul acestui tumult, făcu întrebare pe care numai el o auzi:

— Mai vrea cineva să vorbească la legea militară (care era sub desbaterere)?

— Nimenea nu putu spune că da, că nu l'au auzit.

— Dacă dară nu mai are nimenea de vorbit, pun la vot: Primiți legea militară în desbaterere generală (peste tot luată)?

Iarăși numai el și-a auzit întrebarea, — dar fiindcă prin un mameluc de lingă el, deput. Urmánczy, dase vorbă slugoilor sei din muuka-párt, că la un semn al lui, ei să se ridice spre votare, — acum făcu semn lui Urmánczy să dea signal că năframă albă, acesta flutură năframa ca semn taberei de mameluci să se urce spre votare, — și toți slugoii din partid să ridicară și își înălțară și minile în semn de votare!

Cei din opoziție să aprinseră și mai rău! Toți zbirau:

— Ce-i asta? Ce să întâmplă? Dă-ne cuvînt să vorbim!

Tisza nimic, — ci își urmează planul drăcesc, zicînd:

— Fiînd legea votată în general, pun întrebarea:

„Are cineva de vorbit ceva în special, în amănunte, pe paragrafi?”

Iară numai el s'a auzit, și tot el a răspuns:

— N'are nimeni. Pun dară la vot: Primiți legea și în amănunte?

Urmánczy iară făcu semn cu năframa taberei de mameluci să se ridice! Și aceia să ridicară cu minile și cu picioarele pe bănci! Iar Tisza spuse:

— E dar primită!

Totul să petrecu iute ca fulgerul, în cel mult o minută!

Kossuthiștii își părăsesc scaunele și pleacă spre masa președintelui. Mamelucii încunjură masa lui Tisza ea să-l apere, — și sub scutul lor acesta își duce volnicia până în capăt punîndu-și singur întrebările și dîndu-și răspunsurile și spunînd că în acest fel s'a primit în o minută, o lege mare și însemnată ca cea despre apărarea țării, despre drepturile și datorințele armatei țării!

Cei din opoziție simțînd de ce e vorba, urlă, injură, blăstămă, suflă din trîmbiți, scuipe! Pfui! spre Tisza, — toate în zadar. Tisza în vremea asta dictează notarului ce să iee la protocol: că dară toată desbatererea, asupra legii militare, care un an de zile n'a ajuns a fi desbătută încă nici în general, decum să ajungă la amănunte, el acum a isprăvit-o într'o minută!

Apoi închisă ședința! Toată lumea ieși aprinsă pe ambituri desbătînd asupra loviturii de stat și de lege ce o făcu volnicul satrap! Toții îl injurau și blăstămau!

Peste cinci minute el deschide de nou ședința.

Politia in dieta.

Temîndu-să de urmările faptelor sale, satrapul își comandase într'aceea repede 120 polițiști, cari sosiră sub comanda alor doi ofițeri de poliție. Cînd aceștia să iviră la ușile dietei, deputații să crepe de năcaz nu altă!

Ei urmară a lărma, a ocări pe președinte, — fără să și bage de seamă că acesta îi batjocorește de nou: în 5 minute de pauză adecă, el dictase protocolul ședinței, și acum, după redeschidere, pe cînd koșutiștii îi strigau:

— Afară! Trădătorule de patrie! Afară! —

— el puse în mîna unui notar protocolul; acela îl ceta tot așa neauzit de nimenea cum s'au adus și hotărîrile din el,

— și Tisza îl declară primit, întărit (verificat) și protocolul!

Cînd bagară de seamă și asta, cei din opoziție strigară plini de scîrbă:

— E o mișelie! O tilhărie ceea-ce să face aici!

— Asta e cea mai revoltătoare călcare de constituție (de legile țării)! Vînzarea țării, zdrobirea însuși așezămîntului dietei!

Dar lui Tisza puțin îi pasă de toate. El și-a ajuns scopul. Inchise ședința și apoi pe după prînz își făuri planul cum să-și bată joc și mai și de deputații koșutiști.

După amiaz, dă la el afară din dieta cu poliția.

După prînz, în ședința dela 4 oare, scandalul să urmează și mai furios!

Tisza vrea să dovedească că el a purces la locul seu și legiuit. Partidele din împotrivire, solrbite de atîta bătae de joc a acestui om, lărmae, nu vrea să-l asculte!

Atunci Tisza face lista celor pe care să-i dea afară, dă lista la polițiști și apoi aceștia încep „operația”: un ofițer polițist merge la cel scris pe listă și îl provoacă să iasă din dietă, acela nu să învoește, ci injură pe polițiști, ofițerul face semn la doi feciori (polițiști de rînd, de pe strade) să-l apuce; aceia îl apucă de brațe, de spate, îl scot cu puterea pe ușă, prin ambit (gang) și pe trepte în jos până la poartă și-l dau pe poartă afară în uliță!

Cel dintii care fu dus pe sus, fu groful Károlyi Mihály, stăpînul minunatului palat de pe strada Universității, unul din cei mai bogați și văzuți nemeși ai Pestei! Ajunse afară în uliță fără pălărie și numai de aci trimiseră un servitor să-i caute și aducă pălăria.

După el 2—3 minute altul, apoi altul, aduși de spate și dați pe pe poarta dietei afară în stradă, cei mai mulți cu capul gol, reșii în obraz de aprinși, injurînd la „călăul Tisza” și la tot partidul lui de slugoi și călcători de lege.

Treizeci și șapte de inși fură pe rînd scoși afară de poliție, printre ei oameni bătrîni, deputați vechi și cu vază. Un oiaș întreg a ținut scoaterea lor afară. Tisza dă pauză de 10 minute, — doar să liniștește lumea. Dar n'a folosit nimic.

Cei rămași în dietă își implinesc lucrul mai departe: lămuresc în tot felul în chip asurzitor, încît nici vorbă ca Tisza să poată lucra ceva.

Atunci Tisza scrie altă listă, încă 16 inși. Sunt chemați iară polițiștii și iară să începe solrbatul. Sunt scoși și aceștia în vreme de vre-o jumătate de oiaș!

Abia mai rămăsese vre-o 10—15 inși nescoși. Aceștia, la propunerea lui Apponyi, părăsesc de voe bună sala batjocorită a dietei, protestînd

contra nemai pomenitei volnică purtări sălbatece alni Tisza.

Rămas numai ou ai săi, Tisza pune la „dezbatere” încă lege militară, cea despre honvezzi și în un sfert de oiaș e gata asta, declarată primită și în general și în amănunte!

Baionetele pe strada.

— Temîndu-se de urmările niciilor sale, Tisza a pus lucrul la cale să se umplă iară ulițele Pestei de jandarmi, de polițiști și soldați! Același mandat din tot comitatul Pestei vre-o 1000 de gendarmi, apoi de orașele învecinate 700 de polițiști pedestri, 300 polițiști călări și mușari, — și iar e Pesta ca în vreme de războiu, răsunînd ulițele de baterea copitelor cailor mușareș de solpirea baionetelor și a penelor de cocoș, — încît, precum maturisese chiar foile maghiare, — e groază omului să iasă pe ulițe. De tot erau în acea zi scoase uliți 47 companii de soldați și 8 cadreane de mușari în ajutorul poliției, stînd sub porunca poliției. fără de cele ce au să vină din jur.

— Partidele batjocorite au nut sara sfat, că ce să facă?..

Mai mulți deputați au propoșit ca Apponyi, care e membru în Conferința interparlamentară dela Hag (unde să adună odată în an deputați de-ai tuturor dietelor din lume) să dea seamă acelor apostoli ai păcii, că de ce arme războinice să folosește puterea în conducerea țării și prin ei să protesteze în fața întregii lumi contra astfel de călcări în picioare a legilor și dreptății și a libertății!

— Pe mîne-zi (pe Mercuri) să înțales să meargă iară toți în dietă să declare că nu recunosc legile votate de obligatoarii pentru țară, să tăgăduiască din supunerea față de niște legi votate în chip așa mișeliesc, — și apoi să împedec de nou desbaterile dietei până ce nu să va retrage din scaunul de președinte satrapul și bunicul Tisza și dela guvern unul sa, ministrul Lukács! Pîn'atun pace să nu lase să fie!

Mercuri.

Mercuri, în 5 Iunie, s'au petat aceleași tulburări ca casa de nebuni în dietă, — Tisza a purces în același fel față de tulburători: i-a dat cu poliția afară pe 34 de deputați koșutiști.

Pe urmă și ceilalți au șit scîrbiți și scuipe în dietă!

Tisza, bucuros că a scos de ei, iute a mai pus la vot legile celalalte militare, — le-a primit cu mamelucii să necotite, nedeschitate, nerungate, înghițite așa numai pe de-a'ntregul.

Opoziția spune că asta împinge țara la revoluție!

Tindeți mâna de ajutor, nenorociților frați!

Potopurile făcute de groznicile ape, prin Bănat și Ungaria sunt cu mult mai zdrobitoare și nimicitoare, decum le-am descris în numărul trecut.

După darea de samă făcută în pripă de cei din comitatul Timișului, numai în acest comitat bele trec peste zeci de milioane de persoane! Și aci nu-s socotite pagubele făcute în sămănături în cercul Recaș și alte părți, cari sunt asemenea grozave. Iaca câteva date scurte și zdrobitoare:

În cercul Ciacova, valurile, au acoperit 14.500 jugăre catastrale de pământ Pagubele în roada sunt de 4 milioane cor., în clădiri 1 milion și în obiecte de artă 80.000 cor.

În cercul Buziaș, valurile au acoperit 6.169 jugăre de pământ pricinuid pagube în valoare de 197.090 cor.

În cercul Recaș, au fost acoperite de apa 8.000 jugăre. Pagubele în clădiri sunt de 31.550 cor. În valuri au perit și 5 persoane.

În cercul Deta, au fost acoperite de valuri 15.000 jugăre de pământ. Au pierit 4 persoane. Pagubele în recoltă sunt de 1 milion 300.000 cor., în animale 35.450 cor., în clădiri 103.860 cor. și în obiecte de 500.000 cor.

În cercul Vârșețului au fost acoperite de valuri 9.277 jugăre. Pagubele în recoltă sunt de 559.000 cor. și în clădiri 100.000 coroane.

În cercul Biserica Albă pagubele sunt de 100.000 coroane.

În comitatul Caraș Severin apoi pagubele sunt și mai uriașe laca de pildă numai în orașul Lugoj singur ce pagube s'au făcut (după raportul oficios al primăriei):

În valuri s'au stins 9 vieți. S'au prăpădit cu totul 219 case de cetățeni și 70 case de muncitori. Au suferit stricăciuni alte 342 case cari numai după reparaturi mai pot fi luate în folosință Pe timpul potopului s'au descvartirat 1893 familii cu 8429 membri. 805 familii au ramas fără mobile 427 negustori și industriași au suferit pagube așa mari, încât abia vor putea urma fără ajutor meseria lor. În țarina Lugojului român au fost păgubite 1000 jugh. din sămănături, iar în țarina Lugojului german 250 jugh. Rodul a 303 grădini s'a nimicit. Paguba singuratică s'a prețuit la mai bine de 2 milioane și jumătate cor. iar a orașului (două poduri, fermuri, drumuri), 1 milion și jumătate, — de tot numai în Lugoj s'au făcut pagube de 4 milioane.

Incolo în comitat pagube grozave la Lugojel, Silha, Coșteiu, Găla, și în părțile Caransebeșului

— În comitatul Torontal alte zeci de comune au suferit la fel. Comunele Cebza și Macedonia au fost cu totul rase de pe fața pământului. Multime de locuitori s'au și înecat! E o plîngere și jale de stăpîne simle!

S'a pornit adunare de milă. A trimis și guvernul o sumă mai mare, dă și comitatul, dau și oamenii bogați, — dar totul nu ajunge nici pe a suta din toată pagubă.

Ziarul „Românul” dela Arad a deschis o colectă (adunare de ajutoare). Ca să nu se risipească ajutoarele în prea multe părți, — rugăm și noi pe toți cei cu inimă darnică, să trimită cit pot pe adresa foll „Românul” la Arad ajutorul ce l'ar da fraților nenorociți, că de aci să împarte grabnic unde e lipsa mai mare.

Cine dă îndată, face cel mai mare bine. Căci mil de familii de frați, stau cu lacrimile în ochi și desnădejdea în suflete, — adăpostite prin sate vecine, cu copil, cu femeie, cu toată sărăcia neagră, care singură le-a mai rămas și să ține de ei!

Loc de refugiu. Toomai ni-să scrie, că în un colț de țară loonit de români, este de parțelat o moșie mare cumpărată de bănci și pusă în vânzare. Chiar n'au destui cumpărători la ea. — Dacă unii alții din cei nenorociți ar fi siliți de soartea lor amară, a-și părăsi satul și a-și căuta refugiu alt undeva, — să ne ceară adresa și le-om spune unde să afle moșia care ar primi câteva zeci de familii.

Din „Țara Băiții”.

A sosit primăvara și cu ea viață nouă în natură, în inimi iubire și în pepturi nădejde de un viitor mai bun! Pădurea-i înverzită, cîmpul înflorit, iar pomii încep a fi tura în vînt florile, albind pământul cu mulțimea lor și făgăduind rod din belșug.

Oameni îndepărtați peste iarnă prin cei Petroseni, Vulcan ori Lupeni ca să-și adune critări muncind prin cele văgăune pe sub pământ, ca să-și poată plăti dările, sau întors pe la căminele lor și sau apucat să-și lucre ogorul, pe care, și e slăbuț și pușintel — nu-l părăsesc, că-i dela strămoși!

Mă gîndesc la oamenii aceștia ce să spun așa tăcuți la muncă, și mă gîndesc iarăși, cit de bine ar fi, dacă statul, pentru care ei mai ales muncesc, ar voi fericirea tuturor cetățenilor săi! Ar putea lucra ei munții noștri bogați în aur, dînd privilegiu de venit la sute de brațe, prin ce ar împiedeca scurgerea poporului spre alte hotare și trecerea celor mai buni ai noștri — la America. — Și ar izbuti mai mult decît prin jandarmii de graniță. Dar nu, guvernele ne imble cu ce nu ne trebuie, ne dau ce nu ne este de folos: Școli comunale și earăși școli cu limbă de propunere maghiară! Această-i cu ce vrea statul să ne fericească.

Bine să fim înțeleși: Nu ne ferim noi Români de școală, de carte; nu, Doamne, nu! Dar cei cari cu deasila voiesc să ne pună școli comunale pe cap să nu credeți că voiesc să ne dea lumină, să ne dea învățatură cu deasila, căci atunci mai bucuros ar cheltui ei banii, ca să-și lumineze pe ai lor, să-și facă școli pentru bieții lor Săcul, cari își proștii și amărîții ca vai de ei. Lor însă alta li vrerea: Să ne facă cu ori ce preț să uităm dulcea noastră limbă și să învățăm pe a lor, ca azi-mine să ne facem o apă și un pământ cu ei...

Mai jos câteva cazuri, cari lă-muresc îndeajuns păreriile acestea:

Intr'o seară, mai nainte vreme, la »Crîșma cea mare«, cum li zice din Băița, erau adunați mai mulți dintre domni noștri români. La altă masă erau așa zișii »dascăli ungurești« (oficios »comunali«) din Herșegani, din Ormindea, din Peștere și dascălul școlii catolice a nemților maghiarizați din Băița. După ce citiva mai bătrîni dintre ai noștri se depărtară, dascălii unguri își cerură voie a lua și ei loc la masa românilor, cari li primiră. Peste citva timp dascălii naibii cerca Români, dacă voiesc să mai vorbească, să vorbească ungurește, ca să înțeleagă toți și cînd unul dintre ai noștri li-a apostrofat pentru cutezanța lor, ei sau ridicat dela masă, au început ceartă iar cel dela Peștere, care, spre dureră noastră, zicese a fi fost pe vremuri român, Andreica de prin Boroșineu — a scos și a amenințat cu revolverul pe Români!

Revolverul

Ce mult grăitor e acest revolver. El ne arată cit de mult iubesc limba noastră acești dascăli veniți să ne facă băieții dela sate »debă de carte«. Nu din dragoste față de noi s'a trimis acest soi de oameni prin satele noastre și nici ca să ne dea lumină și învățatură, ci eu, alte scopuri, cu alte gînduri!

Înțeleagă-i tot Românul și tragă-și sama ce vede și cum primește în mijlocul seu pe aceste pui de năpțrel!

In Vălișoara, comună pe Valea Căianului ce duce la Brad, administrația vrea cu ori ce preț a face școală comună deși vălișorenii au școală frumoasă, corespunzătoare și voiesc să o susțină! Au purces ca și în alte comune, dar oamenii aceștia, cari s'au știut purta brav totdeauna, nu se dau așa ușor.

Pretorele a chemat pe primar să subscrie protocolul pentru facerea școlii comunale, dar acesta — nu a voit! L'a amenințat cu lăpădare de slujbă. Dar le-a spus, că el nu de aceia a fost pus primar că nu ar fi avut cu ce trăi și li-a dat afară din slujbă. Protocolul însă nu l-au scris. Mai bine vrea să trăiască lăpădat din slujba de primar, dar iubit de frații și consătenii săi, cu cari se înțînește zi de zi, decît să fie prietin cu »domnii« dela oraș și huliți în sat.

Primarul acesta e Indrieș Alexandru, pe care D-zeu să-l trăiască și să ne dea mulți ca el.

Deregătorii umblă acum, să afle vre-o »coadă de topor« cu care să se ajute să ne dărime școala românească, dar, se zice că până astăzi nu au aflat! Toți oamenii cer de primar tot pe cel înlăturat!

— Dacă oamenii aceștia ne voiesc »binele«, voiesc cu gînd bun, și să ne dea »învățatură« atunci pentru ce nu ne ajută să facem un pas înainte spre lumină, iar nu să ne arunce îndărăt, în întunec, cu zeci de ani, prin nimicirea așezemintelor noastre culturale?

In lume nu este însă putere, care să măție în întunec grosul poporului pornit spre înălțare, întocmai cum nu vei putea închide apa unui lavor ce lasă bulbulind din stîncă, căci ori cum ai

încerca să o oprești, ea ținește prin alt și alt loc și tot iesă larg la lumină!

Așa e și la noi! Cînd străinii să silesc a ne nimici școlile, izvoarele de învățatură, ai noștri, — acolo unde avem cit de cit oameni iubitori de muncă și cu dragoste către neamurilor, — caută alte mijloace de înălțare! Înființază bibliotecă pentru luminarea adulților, — cari sunt așa de folos.

— Nu de mult s'a dat în Crăciunești o petrecere cu țărani, unde s'a cîntat »Pe-al nostru steag« s'a jucat piesa: »Nunta Tărănească« și »Herșcu boccegiul« de V. Alexandri. Venitul curat a fost pentru înființarea unei biblioteci populare!

— La 5 Mai Duminică în Ajunul Sf. George, am avut plăcere a lua parte și în Ormindea la o astfel de petrecere. S'a jucat de țărani »Ruga dela Chiseteu« de I. Vulcan, s'a cîntat de cor mixt: Resunet dela Crîșna de I. Vidu și »Hora dela Drăgășani« de C. Savu. Sufletul petrecerei și conducătorul corului a fost sirguinciosul nostru învățător A. Circo.

Petrecerea a avut loc în sala școlii rom. gr. or. și a fost adusă în legătură cu ziua Sf. George, care e hramul școlii. Iar poporul, căruia i-s'a pus după cap și o școală comună, a arătat o deosebită atragere pentru această producție națională și pentru școala sa veche, care abia li mai încăpea.

Deși prețuri de intrare mici, s'a încasat totuși 135'80 cor. din cari detrăgîndu-se spesele, a mai rămas un venit curat de 60 cor. și în valoare de 24 cor. o bină frumoasă pictată de dl. Nicolae Braica, — din Băița, stud. cl. VIII gimn., dela care sperăm încă multe bune și frumoase.

Din cele 60 cor. s'au adus cărți pentru îmbogățirea bibliotecii și s'au dat la legat alte cărți nelegate.

Inceputuri modeste, dar destul de frumoase și reușite! Poporul aleargă cu drag la școala sa, ascultă glasul celor ce-l chiamă la lumină. În frămîntările streinilor de a ne împedeca în dezvoltarea noastră firească în rămănea numai încercări zadarnice! Și poate va veni un timp și va naște un măiestru, care va prinde toate aceste încercări smintit a lor și va țese din ele niște comedii, cari se vor preda pe bină tot în localele școlilor noastre și tot de fii neamului nostru, iar poporul, tot acest popor românesc al nostru, care nu va pieri, — va rîde cu hohot de ridicolele figuri ale bieților dascăli comunali, cari se chinuesc să ne învețe ungurește — întocmai cum rîde astăzi de figurile dascăliilor greci din epoca Fanariotilor, prinși atît de bine de Alexandri în comedii ale sale!

Iar timpul acesta nu va fi de parte! Mulți nădăjduim a-l ajunge, căci pe partea noastră este adevărul și »cu noi este Dumnezeu«!

Coresp.

Trei monoloage.

foarte interesant și cu mult haz, a seos de sub țipar „Librăria Națională” S. Bornemisa dela Orăștie — pe cari le recomandă mai aces tineretului, care vrea să joace teatru. Acestea sunt: „Musca”, „Nasul” și „Intlia serioasă de dragoste”. Fiecare costă cite 20 fl. și 2 fl. de una pentru porto. Cînd le comandă toate trei, le capătă cu 50 fleri franco.

Fapte grăitoare.

— Din pildele altera. —

Nu de pe la noi, ci din alte părți. Dar lucrurile bune sunt vrednice să le păstrăm, ori unde le-am afla căci trebuie să ne fie de îndemn, mai ales în zilele noastre, când în urma darului marelui binefăcător Streescu, avem nădejdea că să vor pune la cale tovarășii cele mai feliurite ori să va porni propoveduirea întru înbrățișarea tovarășilor mai cu dinadinsul, printre oamenii noștri dela sate.

Acu, de bună seamă Dvoastră nu veți fi auzit de un sat, ce-i zice Levél. Nici eu nu am auzit, până bine de curind. E colo, în fundul țerii ungurești, în comitatul Moșon. Are vre-o 1500 locuitori, în mare parte plugari de rind. Unii dintre ei sunt meseriași. Alții proprietari mai înstăriți. Nu numai eu și dvoastră, dar înainte de asta cu vre-o trei ani nimeni nu știa nimic despre satul acesta. Poate nici ministrii din Pesta.

Astăzi îl cunoaște însă și strălăcătatea: Austria, Germania, Anglia! Cum? Și pentru ce?

Petru — creșterea vitelor ce s'a făcut în acest sat în un chip de toată lauda.

Iată ce am cetit nu de mult.

Vr'o 60 proprietari mici din satele Csákvár, Ká'öz, Sárkeresztur (comitatul Alba, dincolo de Dunăre) au făcut o călătorie în satul Levél din comitatul Moșon unde au privit minunata creștere de vite a micilor proprietari (proprietari de 3—6—10—20—30—50 iugăre, așadar mai ales mici). Grijă mare ce acești oameni o pun pe vitele lor, să vede și pe felul cum își au ei făcute grajdurile: mai altfel decât casele lor! În strimtele curți ale fiecărei case să află cite-un grajd podit cu beton și cu iesle de ciment, și plin grajdul cu vite de mare preț. Unul și altul din oaspeți numai decât voia să cumpere din aceste vaci, dar nu sunt averi pentru cari plugarul din Levél să se despartă de vacile lui! Ține numai vaci bune de lapte și numai vișelii vacilor celor bune îi lasă de prăsilă.

Ei au un mare folos, că de 16 ani de când au fost puși la cale la aceasta, poartă fiecare casă protocol despre cit lapte le dau vacile. Acestor însemnări vechi vrednice de toată încrederea au să mulțamească harnicii plugari înflorirea lor mai nouă, căci văzând sporul azi și mâne, au prins rivnă tot mai mare a merge și mai înainte, ba a să întrece unii pe alții! Și prin această întrecere au ajuns departe. Așa de pildă în timpul din urmă au vîndut 27 tauri de prăsilă cu prețul mijlociu de 1141 coroane unul! Dela vacile cele mai frumoase ținute la taurii cel mai sănătoși și frumęși, au cîștigat prăsilă alta de prețioasă!

Acum de curind au îmbrățișat apoi și creșterea porcilor de Jorkshire care încă le aduce mare folos, dar folosul cel mai mare îl au din creșterea vitelor.

La cei 1500 locuitori să vin 500 de vaci. Aproape fără păreche în ce grajduri își țin acești economi vitele lor de prăsilă. Măcar plugarii și-le-au făcut toate, din puterea lor.

E de însemnat, că pentru un taur de Oldenburg ce și-au adus pentru a avea dela el prăsilă de clasa întâi, au plătit 4000 coroane, iar pentru un țap de Simmental 800 coroane.

În tovarășia lor de lăptărit prelucră 500.000 litri de lapte, prefăcîndu-l în parte în vestitul caș de Magyaróvár.

Unde avem noi vr'un sat ca Levél, încît plugari simpli să vîndă cite-un taur cu 1200—2000 de coroane? O lăptărie abia avem în Săliște, pe cînd ne-ar trebui cite una în apropierea fiecărui oraș mai însemnat: Oșorheiu, Brașov etc.

Cîte sate sărace de ale noastre nu ar putea lua îndemn din faptele grăitoare ale plugarilor din Levél!

Gavr. Todica.

Volnicie fișpănească

în comitatul Tîrnavei-mici, — și — slăbiciune românească.

În 30 Maiu s'a ținut adunarea comitatului Tîrnavei-mici. Știindu-se că vine la dezbatere propunerea celor dela comitat de a să vota încredere noului guvern, — membrii români au fost rugați să vie în număr deplin la congregație, iar adv. Dr. Morariu a fost însărcinat a înainta, în numele partidului național românesc, o propunere în treaba asta. Durere, la ședință au mers numai 4 membri români (Laurențiu Pasou, Dr. Morariu, Dr. Boilă și Emil Viassa), iar 7 membri (între cari și președintele clubului românesc...) au lipsit, lucru ce s'a întîmplat acum în mai multe rînduri, pentru ceea-ce nici nu mai poate fi trecut fără verbă.

Lumea bună să întreabă: oare de ce, cînd e vorba de a ne expune, de a sta nișel în fața politiceii șoviniste a celor dela putere, atîta oameni de-ai noștri, cari ar trebui să fie acolo în linia de foc, — lipsesc, stau „înțelepți“ deoparte? Cum să ne iee în serios acești contrari politici cînd ne vîd așa de coditori (ca să nu zic dînd din coadă)? Să fie siguri domnii noștri, și din Tîrnava-mică și de pretutindenea, că puternicii zilei nu-s așa puternici prin sine înșiși, cît — prin slăbiciunea noastră de acest fel! Că dacă noi mai bărbați, mai oameni în talpe am fi, și în fiecare clipă cînd glasul neamului ne chiamă, ne-ar vedea ridicăți zid voinic în fața lor, — altfel ne-ar prețui, alt viitor ar avea toate zbaterele și cererile noastre naționale! Dar așa că numai

de jumătate ne întrepunem pentru ele, — ei nu-s proști să ni-le iee în samă — nici de jumătate!

— De Români însă, cari s'au înfățișat la adunare, deși puțintei, trebuie să facem pomenire cu laudă. Ei și-au făcut cu cinste datorința lor.

— Dl Dr. Boilă a înaintat și dezvoltat frumos o interpelare (întrebare ce chiamă la răspundere) către vicișpanul, în pricina alcătuirii listelor de alegători pentru orașul Diciosnărtin. A arătat în chip luminos că nu mai puțin ca 100 de Români și 90 de țărani unguri, au fost șterși pe nedrept din listă! Cere pentru asta samă vicișpanului (care el e săvîrșitorul acestei volnicii). Vicișpanul neștiind cum s'o încurce repede, a cerut voe să dea răspuns în adunarea viitoare, peste trei luni, căci trebuie să caute să se încredințeze despre cele spuse de dl Dr. Boila. Bine. L'om vedea peste 3 luni cum va putea încurca-o și încolăci-o.

— Cînd comisia permanentă (comitetul conducător) a comitatului, a propus să fie salutat noul guvern, dl Dr. Alex. Morariu a făcut contra-propunere, arătînd în o vorbire plină de inimă și de adevăr, ce primejdie amenință popoarele țării și liniștea lor, ba însăși țara, — urmîndu-se mai departe ocîrmuirea în duhul în care o conduc Lukács și Tisza. Comitatul nostru nu să salute voios noul guvern, ci să-i ceară schimbarea politiceii vechi vrăjmașe poporului. În numele partidului național român din care face parte, cere respingerea propunerii comitetului permanent!

Atît i-a trebuit fișpanului, să audă de partidul național român! Ca un bibol ce să sparie de un steag roșu, așa s'a speriat și a declarat că această propunere n'o lasă nici la dezbatere, că aici nu-i lertat să se facă propuneri în numele unui partid politic!

Dl Dr. Boila cere cuvînt, vrînd să arate ce absurd, prost, e punctul de vedere pe care fișpanul să pune! Dar abia spune 3 cuvinte și fișpanul, infuriat de postavul roșu ce-i văzuse ochii, — îi detrage cuvîntul! E un zgomot uriaș în sală; mai mulți, între cari și dl Dr. Morariu, vor să vorbească la regulament, — dar speriatul din scaunul prezidial nu dă voe, spunînd că asupra acestui obiect (a propunerii Dr. Morariu) sub nici un titlu nu lasă să se mai vorbească! Că de mai aude odată aci în sală numele de „partid național român“ îl poate lovî guta! (Curat ca Tisza Pișta în dietă).

Mamelucii îngrijiți de scumpa sănătate a sfîntului lor, dau din cap că așa să fie, — iar Români în fața unei astfel de volnicii năroade, ies toți din sală, protestînd contra unui astfel de constituționalism!

În curînd după asta sa sfîrșit și ședința.

Coreșpondență.

Prelegere populară.

Comitetul Despărțămîntului Diciosnărtin al Asociațiunii a ținut în 3 Iunie la 3 ore p. m. o prelegere populară în orașul Diciosnărtin.

Comitetul a fost salutat din partea dlui protopop Laurențiu Pasou cărui li mulțumește Directorul Despărțămîntului dl Dr. Boilă, și apoi prin o vorbire potrivită scopul deschide adunarea.

A luat cuvîntul dnul Alexandru Patrașiu, vorbind la înțelesul poporului „despre stupărite“. Fiindcă Români din acest oraș nu au școală românească, dl Emil Călugăr vorbit „despre înșămîntătea scrișului și cetitului românesc“. Prelegerea predată liber, a fost ascultată cu plăcere. Dl Nicolae Băghian preot în Dej, a vorbit „despre cultivarea pomilor și economia rațională“.

De încheiere dl Dr. Boila a vorbit despre „unelă cunoștințe de lipsă din știința dreptului“, ascultat fiind cu luare aminte și deosebit interes.

S'au înscris 10 membri ajutători pe anul 1911 și 21 pe anul 1912.

Ap.

COVOCARE

Comitetul Despărțămîntului Diciosnărtin al Asociațiunii va ține la 9 Iunie a. c. trei prelegeri populare;

și anume: la 9 ore a. m. în comuna Pocea (de lângă Cușteinic) la 11 ore a. m. comuna Subpădure și la 3 ore p. m. în Lăscud la care invită cu dragoste pe toți din Pocea, Subpădure, Lăscud și jur, cari doresc înaintarea culturală a poporului român.

Popă năbădăios.

În luarea aminte a Consistoriului din Sibiu.

— „Am crezut că popa ăsta nu mai la picioare e stricat, dar acum — să mă lertați domnilor — pare mi-să că și cu capul are val“. Așa a zis măchnit un plugar bătrîn, încăruntit în fapte bune, în credința neclintită cătră biserică și slujitorii ei, cînd a văzut purtare scandaloză a popii Kandrăa Miklós din Neagra!

Cînd acest popă năbădăios vine la Cămpeni — de regulă — să zădapă cu cultura scoasă din foile maghiare, în casina maghiară a cărui membru e, și pe lângă aceasta să mai zădapă și cu cultura alcoolului, uneori într'o măsură destul de mare. — Așa a făcut și acum în 29 Maiu a. c. la 4 ore p. m. Cînd mai toată inteligența din Cămpeni, dame, domni, se primblau, el a eșit din casina maghiară, roșu la față ca un vulpoi și între cei ce să primblau dădu cu ochii de contabilul „Doinei“ cărui li poartă Simbetele, bănuindu-l că acesta l'ar fi descoperit lumii prin foii, de azi și

rid și copiii cei mici, — și suindui-să la cap, pe lângă ce era în el, și ciuda de-a vedea pe numitul domn, — Incepu a-l injura într'un mod cocișesc, folosindu-să de cuvinte pe cari nu le putem tipări și cari un om inteligent și mai cu seamă slujitor la Sf. altar, dar nici poporul de rind nu le prea întrebunțează. Toți cei de față s'au scandalizat de

și așa purtare, damele au fost silite să se retragă și dejaba a volt să îl capaciteze fostul primar al comunei ca să nu să facă de ris în fața străinilor și resp. să nu dea anță ca străinii să își facă o judecată altă de preastă despre tagma din care și d'nealui, din nefericire face parte! — Toate au fost zadarnice; dintr-o dată tot mai înverșunat striga și în chipul acesta — spre scandalizarea tuturor — și-a luat drumul spre Neagra, nefericita comună păstorită de un om alt de decăzut.

Multe a făcut și face acest om „însemnat” în Munții noștri și totuși mai marii sei, nu află ac de cojocul lui, ci îl pedepsește cu cîte 20—30 cor., iar el urmează cu năzdrăvăniile lui, pătîndu-se pe sine și tagma în care e înrolat.

Bune amintiri și bune idei vor duce cu sine toți acei străini cari, din privilegiul zidirii căii ferate, să aflau în Cîmpeni și au văzut și auzit morala propagată de popa Kandra Miklós!

Dar în sfîrșit ce-i pasă de toate acestea, căci merindea dela stat ca notariu-matriculănt îi merge, iar popa și cu cultura cîntă o are, să vede că o poate purta.

Nu e însă tot una pentru noi, cari n'am crescut în mijlocul slujbașilor noștri streini de noi, ci cari cu sfințenia recerută ținem la credința strămoșească, singurul scut ce îl mai avem și care nu îngăduim să fie dejosit. Și tocmai pentru aceasta ar trebui ven. Consistoriu din Sibiu să primească de bună judecata dreaptă a bătrînului ce-l pomenirăm în capul acestei scrisori, și să ștergă pata asta de pe tagma preoției.

Dorel.

6 săptămîni

dăm foile noastre de cinste,

tuturor aceluia, cari intră ca abonați noi pe jumătatea a doua a anului de față!

Anume: Cei cari n'au foile noastre și ne trimit plata pe jumătatea a doua a anului, le capătă de acum începînd, deși până la 1 Iulie v. mai sunt 6 săptămîni. În acest timp le merg foile în cinste și plata li să socoate pe jumătatea a doua a anului.

Prețul: „Libertatea” cu „Foia Interesantă” și cu foia de glume „Bobărnaci” — 3 cor., fără foia de glume: 2 cor. 50 fil.

Rugăm vestiți asta la toți cetitorii de foi din comună!

Dela

„Secția industrială” a „Reuniunii Econ.” din Orăștie.

Aducem onoratalui public din Orăștie și jur la cunoștință, că am înființat pentru învățăceii și calfele de meseriași și negustori, un birou de plasare, (Cancelarie de așezare), alcătuită din membrii Comitetului secției meseriașilor noștri.

Pentru cei ce doresc dară să-și imbie munca, respective cei ce caută muncă de învățacel ori calfă de meseriaș și negustor, stă la îndemînă în localul Reuniunii și la subcasierul Reuniunii A. Adămuțiu (casa băncii „Ardeleana”), o carte, în care se însamnă imbiemintele respective cererile de muncă, cari apoi Cancelaria de plasare le rezolvă săptămînal în mod gratuit (afară de spesele efective de corespondență).

Rugăm pe cei interesați a se adresa cu toată încrederea în scopul acesta la Reuniunea noastră.

Orăștie, Iunie, 1912.

Comitetul.

NOUȚĂȚI

Soldații sloboziți acasă pentru lucrul cîmpului. În România e de mult obiceiul, că vara pe vremea secerii, soldații sunt sloboziți aproape toți, doar de vîrdă sunt ținuți o parte, — ca să meargă acasă să fie de ajutor la lucrul acesta de cîmp ce trebuie făcut la vreme, cînd sunt holdele coapte.

Acum începe să se facă acest lucru și la noi. Ministrul de războiu a dat poruncă conducătorilor nemijlociți ai feciorilor, ca pe acela, cari voesc să meargă acasă pe vremea secerii, să-i slobozească pe timp de trei săptămîni. Dar feciorii trebuie să înștiințeze la raport gîndul lor cu alte 3 săptămîni mai înainte.

Din Anina primim o scrisoare, în care ni-se arată, că Românii noștri de acolo sunt și ei azi pe calea unei încirpări mult făgăduitoare. De multă vreme, de cînd societatea Austro Ungară de trenuri lucrează băile sale mari de cărbuni, a venit aci roiu mare și de Români, ca lucrători în acele băi, dar timp îndelungat, zeci de ani, acești frați ai noștri, au fost lăsați în voia sorții, fără biserica lor, fără școala lor, fără păstor sufletesc, — și ei să perdeau prin cele valuri tu buri de străinătate, cercetînd bisericile aceluia ori, în lipsa de biserică, — crișmale păcătoasele. Îți era mai mare jalea de mergeai pe la Anina și știriceai despre Românii noștri, — ce aflai despre ei. Mulți își lăsa sau obiceiurile lor românești și creștinești, chiar și de limbă să în-

străinau. Era un val număros de frați ai noștri, alături pe marginea unei prăpastii care să-l înghiță pentru noi ca Români și ca creștini de ai noștri. Încercările citorva frați mai zeloși, de a cîștiga un paroch și a înjgheba o parochie, ca ocrotitoare acestor suflete răslețite, — a rămas multă vreme fără izbîndă.

Acum 4 ani însă, în 1908, conzistorul dela Garansebeș, ni-a trimis de paroch pe dl preot N. Cîmpianu, îndrumîndu-l a rîndul pe credincioși în parochie și a îngrijii de toate cele ce să cer pentru o bună conducere și păstorie a acestor frați. Numitul preot de cînd e aici, s'a pus cu zel frumos pe lucru, nu ne mai simțim părăsiți și să vîd roade încurajatoare pe urma păstoririi sale. Intre altele, ca să ajungem a avea ce mai mult ne lipsește azi, o biserică, ajutat de fruntașul parochian Petru Mănciu, au conscriș pe toți credincioșii, au făcut liste de repartitie și cu bine i-a adus pe oameni a plăti pe rînd pe încetul, pe ușor, un bir pentru scopul zidirii unei biserici gr.-or. române în Anina. Deja fondul acesta e azi frumușel și el crește în fiecare lună cu 100—150 cor. și avem nădejde că în scurtă vreme va ajunge la 10—15.000 cor. cînd ne vom putea apuca să ne zidim dorita biserică.

Noi credincioșii ne bucurăm și suntem mulțumitori dlui preot Cîmpianu, apoi ajutorului său fruntaș P. Mănciu și tuturor celor ce, cu ei împreună, lucrează la ducerea înainte a acestui plan drag inimilor noastre. Dzeu săi trăiască și la toți să ne ajute!

I. P.

Moarte. Petru Gavrilă după grele suferințe, a încetat din viață în Sebeșul săsesc, în 31 Mai, în etate de 46 ani. Fie-i țărina ușoară.

Nu-i duh în noi!. Deși aproape fiecare număr arătăm cu degetul pe cîte un onorat »comitet arrangeator» de petreceri și sărbători românești, cari invită lumea la producțiile lor în folosul bisericii ori a școlii ori a unui așezămînt românesc, cu invitări tipărite la outare evreu ori ungar ori alt strein de noi și ale noastre, — totuși sunt încă mulți acei Români de lume nouă, cari nu să gîdilă de aceste arătări cu degetul, — ci urmează mai departe a da bănuțul lor streinului, iar dela ai săi frați a cere numai s'prigin, jertfă, ca să aibă de unde da o parte streinului pentru lucrul secul.

Mai nou ni-să trimitte de un cetitor »Invitarea» cu care comitetul arrangeator din Geoagiul deșus, comună aproape de Blaj, Orăștie, Cluj, în care sunt tipografiile românești, — totuși onoratal comitet arrangeator s'a oprit la Alba Iulia și și-a tipărit aci în o tipografie streină, invitările la producția teatrală din 2 Iunie, plătînd acolo de bună samă mai mult ca unela românești!

Uitați vă apoi prin cancelariile advocaților noștri, și veți afla,

aproape în a tuturor, tipărituri făcute tot la streinii!.

N'au făcut nici o mare pagubă tipografiilor românești și noi n'am pomeni de tot lucrul, de nu ni-ar cere un Român bun din partea locului, ca să publicăm acestea.

E lucru mic, neînsemnat, va zice unul și altul.

De, zicem și noi. Dar din lucrurile mici poți de prea mult ori cunoaște tot sufletul omului și aceste lucruri mici, pe noi ne arată — fără duh, fără inimă tare românească, fără un dram de șovinism național, fără de care în mijlocul popoarelor cu cari trăim, toate saturate de șovinism național, — noi nu însemnăm decît foarte puțin, — numai fiindcă nu avem și nu arătăm acelaș șovinism!

Numai 8 ceasuri de lucru, în America. Senatul (marea dietă) a Statelor Unite americane a votat o lege nouă, prin care se reduce vremea de lucru în fabrici, la 8 clasuri pe zi. Căci, cum spun jurnalele versuri ce ni-le trimet și frații noștri atrași de renumele dolarilor, acolo de li-să plătește munca, apoi li-să și da muncă, de-i greu ca în iad. Noua lege vrea să fie o cruțare a bieților muncitori în jugul greu al fabricelor celor de tot felul.

Poliția războinătoare. Vajnicii vrăjmași ai muncitorimei, poliția din Pesta, acum dacă lucrătorii s'au liniștit, — nu le dau ei lor paoel Ci-oă zilnic să duc prin fabrici și (pe urma unor arătări ascunse primite din mâni dușmane lucrătorilor, oă anume cari ar fi dintre cei ce au fost mai războinici în tulburările din 23 și 24 Maiu) pun mîna pe oite 10—15 lucrători și duc la poliție, aci li ascultă și apoi li zvir în temniță, până să va sfîrșit toată cerostarea și să va da judecata.

Liniștea ce să instăpînise oit decît printre muncitori, — e astfel mereu sgîndărată de poliție și în sufletele lor e trezită de nou ura și gîndul de răzbunare.

Purtarea nesocotită a poliției a făcut pe mai mulți advocați din Pesta să se ridice și ei, să protesteze și să înceapă o lucrare de scutire a muncitorilor de șicanele și răntățiile poliției!

Cea dintii femeie-faur, în Germania. Femeile încep a îmbrățișa și ele tot mai multe din meseriile și deprinderile bărbaților, — prin alte țări, pe la noi încă stau tot departe de atîta curagi și avîntare. Dar pe acolo ele nu s'au pus să se măsoare cu bărbații numai în știință, începînd a se face învățătoare, profesoare, advocați și alt fel de deregătoare de obște, — oi, de pildă în Olanda, femeile au început a învăța meseriile și a-și deschide ele lucrătoare și mici fabrici!

Că până unde au mers cu curajul lor acesta, ne arată mai nou

faptul că și în Germania zilele astea s'a slobozit înția față de faur! De alte meserii s'an apucat ele temele demult în țări de acestea înaintate, dar faur (covaciu) nu să făcuse nici una, că prea e meșteșug greu, la care să cer brațe vînjoase, pe care mai ales un bărbat le are! Ci Sonntag Paula, curajoasă nemțoaică, s'a apucat și de acest meșteșug. S'a băgat acum trei ani ca învățăcel regulat la un măestru faur, și acum și-a împlinit anii și zilele trecute a dat naintea comisiei de meșteri din Dornburg, examenul de faur, așa mai susindu-mi ciocanele și baroasele și priuzindu-mi piciorul calului și potcovindu-l, cu mîncile sufocate și arătîndu-ei mușchii puternicii de pe brațe, ca ales făcău! Ba ci-că s'a luat la întrecere la lucru greu cu doi din cei mai musculoși făcăi calfe în același atelier, și i-a și întrecut în toate (de nu s'or fi lăsat aceia să-i întrecă, pentru a să pune bine cu altfel frumoasa față și a-i cere pentru asta o bună plată)...

Archiducele Salvator și — Mașina Vlaicu.

Cercetînd expoziția de mașini de zburat din Viena, — Archiducele Leopold Salvator s'a oprit Sîmbăta trecută mai mult timp la mașina dlui Aurel Vlaicu și a privit-o, spunînd că-i place foarte mult. Dl Vlaicu i-a dat deslușiri asupra ei și Archiducele împărătesc, l'a felicitat pentru istețimea cu care e făcută mașina, — iar la despărțire i-a zis românește:

— „Frumos, foarte frumos aparat (mașină).“

Teatru în Orăștie. Sîmbăta în 15 Iunie nou seara la 8 $\frac{1}{2}$ ore arangează „Reuniunea meserieșilor din Orăștie în sala hotelului Central o reprezentare teatrală. Să va juca: „Idil la țară“, de M. Băulescu. După teatru joc.

Programul examenelor de vară dela școala cap. gr.-or. rom. din Orăștie în anul școl. 1911/12.

Duminică în 3/16 Iunie 1912.

Dela 7—8 $\frac{1}{2}$ a. m. clasa începătorilor, Inv. de clasă I. Branga. Dela 8 $\frac{1}{2}$ —10 a. m. clasa a II-a Inv. de clasă Maria Racolța. Dela 11—11 $\frac{1}{2}$ gimnastică cu elevii din clasa a III-a și a IV-a sub conducerea Inv. I. Fleșeriu. Dela 2—4 p. m. clasa a III-a Inv. de clasă I. Fleșeriu. Dela 4—6 p. m. clasa a IV-a, Inv. de clasă C. Baicu, Inv. dir. Dela 6—6 $\frac{1}{2}$ cîntări corale, declamări, citirea clasificățiunilor, împărțirea premiilor și încheierea an. școl.

NB. Lucrurile de mîna ale fetițelor vor fi expuse spre vedere publică în una din sălile de învățămînt ale școlii.

Diracțiunea.

Adunare socialistă în Orăștie. „Societatea zidarilor din Orăștie“ arangează Duminică, în 9 Iunie n. 1912, la 2 ore după amiază, o Adu-

nare populară în care să va vorbi despre: Situația politică și economică de azi, despre Votul universal și Organizația (socialistă) și presa. La adunare vor vorbi și trimiși ai organizației din Budapesta și din Arad.

— Știrile din România din străinătate, și multe dela noi, cari ni-s'au trimis pentru numărul de față al foii, — am fost siliți a le amîna cerîndu-ni-se locul lor de știrile iritante dela Pesta.

În numărul viitor le facem loc.

Advocat român în Sighetul Marmășiei. Am onoare a aduce la cunoștință că mi-am deschis cancelaria advocațională în Sighetul Marmășiei (Maramarossziget). Cu stimă Dr. Salvator Jurca, avocat.

„Sărbările dela Blaj“. Poate nici oînd, noi Români de dincoace, nu am avut un praznic mai frumos, decît cum au fost frumoasele serbări culturale naționale, ce s'au desfășurat, în toamna anului trecut, la Blaj, din prilegiul adunării generale și a jubileului de jumătate de veac al Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român. Jubileul, adunarea anuală a Fondului de teatru, venirea tuturor archiereilor noștri, cuvîntări rostite, convoiul etnografic, Vlaicu „Mănăstirea Argeșului“, Expoziția istorică-culturală, toate formează o pagină din cele mai frumoase a istoriei noastre culturale și naționale.

A prinde aceste arătări toate, trecute poate prea repede pe dinaintea ochilor celor ce au fost în acelea zile la Blaj, a da o icoană limpede a acelor zile, pentru cei cari nu au putut fi de față, a păstra pe seama viitorului, adunate într'un mănunchiu toate aceste frumoase amintiri iată aceea ce a în demnat Despărțămîntul Blaj al „Asociațiunii“ să adune la un loc și să aranjeze, în chip potrivit, în o carte mare toate aceste ce s'au văzut, tot ce s'au vorbit și s'a scris cu prilegiul acestor serbări.

Lucrarea aceasta s'a terminat: dînd un mare volum de 472 pagini pe hîrtie velină, cu 35 ilustrații dela serbări, și o cupertă încadrată în motive românești (lucrată de profesorul Flaviu C. Domșa); e o vrednică pomenire a acelor serbări, care nu trebuie să lipsească de acum din casa nici unui cărturar român.

Prețul volumului e cu 3.50 cor. (Pentru România 4.50 lei franco. Să capătă dela dl Dr. Victor Macavei, profesor, Blaj, și dela Librării. Să poate avea și la „Librăria Națională S. Bornemisa“ în Orăștie.

Scrisoare din Brad.

Lucruri îngrijitoare și lucruri de laudă.

De un timp încoace tot mai tare a început a se înmulți pe la noi secta baptiștilor, adică a „pocăiților“, cari își lasă legea noastră strămoșască, îndemnați adesea și de cei ce vreau pierrea noastră. Ca dacă nu asta, ce înțeles ar avea că la parte la slujba lor, la adunările lor, inspectorul regeso de școale Benkő și popa reformist, cari merg la adunarea lor îndemnîndu-i „să se pocăiască“, țîndu-le predici, firește în limba

ungurească! Ba după cum am înțeles dela ei, în comuna Ormîndea le-a îngăduit să țină adunare în școală (în școala comună).

Aceasta o spun cu durere și cu oarecare mirare. Căci noi avem din darul lui Dumnezeu șase preoți în Brad, dar nici unul nu să îndură să predice în vre-o duminică, despre dreptatea credinții noastre și rătăcirea pocăiților... Deși ar fi de folos și ar împedeza, cred, lățirea răului.

— Ca o mîngăiere în ale bisericei am însă a vesti, că inbitul tiner teol. George Popa, după ce au isprăvit cu învățătura sa, adunînd pe toți cei buni și vrednici fii ai bisericei noastre, în jurul său, au înființat un cor miest, care a și cîntat răspunsurile sfintei liturgii dela Paști încoace. Ba acuma să ocupă cu învățarea coriștilor ca, cu ajutorul lui Dzeu, pe ziua Împăraților Constantin și Elena să deie un Concert în favorul sfintei biserice.

De cînd cîntă corul, biserica e mai plină de credincioși cari vin mai cu drag să asculte frumoasele cîntări a sfintei liturgii, cari, par'că îți înalță sufletul către Dumnezeu, și te fac — să uiți toată grija cea lumească.

Ce fericiți am fi dacă ni s'ar mai și predica, înălțător de suflet și întăritor la credința străbună! Poate s'ar umplea mai tare biserica de popor.

Ungurii tac și fac, iar ai nestri stau nepăsători. Deși vremea nu trece tot așa de nepăsătoare, ci cu ea vin zile par'că tot mai grele.

Înainte cu ani, să pornise aici o mișcare mare la stăruințele pe atunci bunului dn Dr. Oprea, spre a stringe banii de lipsă spre completarea gimnaziului nostru la opt clase. Dar, spre nefericirea noastră, izbucnind cunoștele certe între domni, publicul nostru s'a descurtat și parte mare dintre cei ce să scrisese cu daruri, azi nu mai vreau să deie bani, până văd pusă peatra fundamentală. Dar cînd să va pune și să va începe zidirea, știe banul Dzeu, căci planurile stau împedecate prin ministeriu, deși ar putea merge înainte și fără aceea. de n'am fi așa de... lasă-mă să-te-las, Ungurii fac altmîntrelea! Ei își încoardă toate puterile să ne ajungă, ba să ne întreaacă și aici în românescul Brad. Și așa azi vedem cum să înalță lingă gară o zidire măreață pe seama — școlii lor civile de stat.

Și n'ar trebui să lăsăm să fim întrecuți.

Mai multă însuflețire n'ar strica!

Pădureanu.

POȘTA REDACȚIEI.

Dlul Ștefan Pop în Jdloara. Am trimis scrisoarea Dv. dlui. Osvadă la Hunedoara, cel mai chemat a vă îndruma de unde să vă cumpărați cucuruz și bucate peste tot, în această lipsă a Dvoastră, ba vă poate însuși trimite cu prețurile ce să pot mai ieftine. Mai bine nu veți putea cumpăra de nicăiri ca prin dsa.

Nr. 28/912

(678 3—3)

Anunț de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preaveneratul Consistor archiepedezan cu Nr. 2284/912 Școl. prin aceasta să publică licitațiune minuendă pentru a se da în întreprindere zidirea

școlii confesionale gr.-or. rom din Gărpiniș traotul Miercurei comitatul Sibiu.

Licitațiunea să va ținea Lună (a doua zi de Rusale) în 14/17 Mai a. c. la 2 ore p. m. în edificiul școlii celei vechi din loc. Prețul de strigare este 28.000 cor. după care sumă licitanții au a depune un vadiu de 10%, în bani gata sau în hîrtii de valoare acceptabile.

Licitațiunea e verbală, în ferțe închise provăzute cu corăspunzător și cu declarațiunferentului, că cunoaște condițiunile și să supune lor, să primesc până la începerea licitațiunei, cari sunt a se preda la mîna prezidentului comitetului parochial.

Comitetul parochial își rezervă dreptul de a alege dintre minus oferenți pe acela în care va avea mai multă încredere, fără deosebire la suma oferită.

Planul, preliminarului și condițiunile de licitațiune să pot vedea la oficiul parochial din loc în carele eficioase.

Să notează, că comuna bisericească are la dispoziție 45.000 cărămidă arsă gata, procum și 250 metri cubici peatră scoasă pe cari anteprenorul va fi deobligat a le primi în prețul est costă care sumă să va detrage din prețul de edificare.

Gărpiniș din ședința comitetului parochial ținută la 22 Apr. 1912, Ioan Munthiu, Nicolae Opreș, par. presd. not. com. par.

Nr. 120/1912.

Licitațiune minuendă.

Primăria comunei dă în întreprindere pe calea licitațiunei minuende ce să va ținea în 22 Iunie a. c. la orele 10 antemeridiane în sala de ședințe a primăriei comunale lucrările de clădire ale stabilimentului electric și a băii de abur.

Prețul strigării conform preliminarului 80.660 coroane 82 bani. Vadiu 2000 coroane.

Planurile, preliminarul precum și condițiunile de licitare să pot vedea la primăria comunei în decursul orelor de oficiu.

Oferte în scris să pot înainta până la începerea licitațiunei și sunt a să instrua în sensul Statutului de liferări publice ord. min. de interne Nr. 83000/1907 conform dispozițiunilor publicării făcute anterior în foaia „Vallalkozók Lapja“ din Budapesta.

Săliște în 27 Maiu 1912.

(596) 1—2 Primăria comunei.

Nr. 1101/1912.

Licitațiune minuendă.

Primăria comunei dă în întreprindere pe calea licitațiunei minuende, ce să va ținea în 22 Iunie a. c. st. n. la orele 11 antemeridiane lucrările de clădire ale abatorului comunal.

Prețul strigării 9008 coroane 63 bani. Vadiu 300 coroane.

Planul, preliminarul și condițiunile de licitare să pot vedea la primăria comunei în orele de oficiu.

Săliște în 27 Maiu 1912. Primăria comunei. (597) 1—2

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Prea Veneratul Consistor Arhidiecezan sub Nr. 2839 Epit. dela 17 Martie 1912 se publică licitațiune minuendă, pentru a se da în întreprindere edificarea bisericii gr.-or. din Mada, propopiatul Geoagiului.

Licitațiunea se va ținea la 1/14 Iunie a. c. în școala gr.-or. din Mada la 10 ore a. m.

Prețul de strigare este de 14.000 coroane.

Biserica mai dă apoi și următorul material, care nu e cuprins în prețul strigarilor.

Anume:

1. Piatra brută.
2. Cărămidă.
3. Năsipul fin.
4. Varul stins.
5. Cărașitura.

Licitanții sunt datori a depune 10% vadiu în bani gata sau în hirtii de valoare. Comitetul parohial însă poate admite și licitanți pentru cari în lipsa de vadiu — girează persoane cunoscute, cu avere și demne de toată încrederea.

Comitetul își rezervă dreptul, de a da în întreprindere zidirea bisericii aceluia dintre minusoferenți, în care va avea mai multă încredere.

Planul, preliminarul și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial din Mada.

Reflectanții nu vor avea dreptul de a pretinde nici un fel de spese ori diurne pentru cistigarea informațiunilor dela fața locului, precum nici pentru participarea la licitațiune.

Mada, 12 Malu 1912 v.

Ioșif Bogdan, Irimie Adămescu,
paroh-președ. epitrop I.

Nr. 377/912.

vidi: Ioan Popovici,
protopop. (589) 2-2

Edict de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Prea Veneratul Consistor Arhidiecezan sub Nr. 5500/1912 Epitr. comuna bisericăscă Tămășasa tractul Orăștiei, dă în intraprinere prin licitațiune minuendă zidirea bisericii. Licitațiunea să va ținea în 10/23 Iunie a. c. la oarele 3 p. m. în case comunale din Tămășasa.

Prețul de strigare este 13,794 cor. 26 fil. după care sumă licitanții vor depune vadiul de 10% în bani gata sau hirtii de valoare.

Oferțe în scris nu să iau în considerare, să recere ca licitanții să să presinte în persoană.

Din materialul brut comuna bisericăscă dă: peatra, năsipul, cărămida precum cărașurile de lipsă până la Orăștie și retur.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da în întreprindere edificarea aceluia dintre minusoferenți în care va avea mai multă încredere.

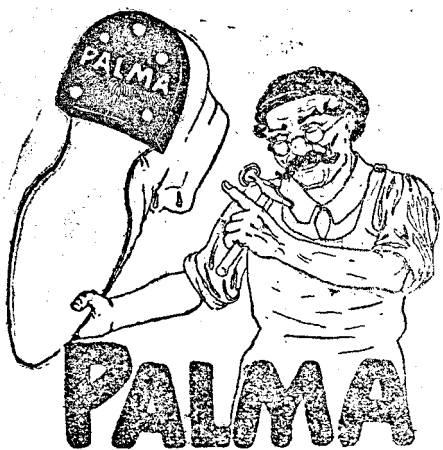
Planul și preliminarul de spese să pot vedea la oficiul parohial.

Tămășasa, din sedința comitetului parohial ținută la 13/26 Maiu 1912

Octavian Andrei Inan Onesc
președinte notariu

vidi: Vasile Domșa
(595) 1-2 protopresbiter.

Cele mai bune călcie de gumii sunt călciele:

ORĂȘTIE Szászváros C. RECH ORĂȘTIE Szászváros

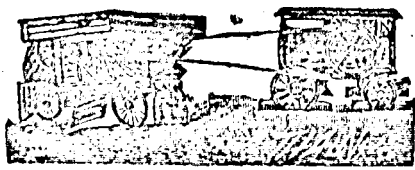
Mare magazin de motoare.

(602) Mașini agricole și industriale! 1-3

Model 1912, cu cea mai nouă perfecție ce nici nu există încă la nici o altă fabricațiune. Singure mașinile mele sunt provăzute cu noile perfecțiuni și ultima creațiune tehnică, ca dovezi asupra căror sosesc zilnic nenumărate scrisori de mulțumiri.

Rate convenabile.

- Mașini pentru sămănat.
- Mașini pentru secerat.
- Mașini pentru cosit fln.
- Mașini pentru greblat fln.
- etc.

Prețuri ieftine.

- Mașini de îmblătit.
- Mașini de cusut.
- Mașini de spălat.
- Mașini de tors.
- etc.

Motoare de bonzin cu garanță și preț redus. (602) 1-3

- 2 Cai putere 1180 coroane.
- 4 Cai putere 1980 "
- 6 Cai putere 2880 "
- 8 Cai putere 3780 coroane.
- 10 Cai putere 4580 "
- 12 Cai putere 5180 "

„LIBRA”, tovărășie econ. și de ajutorare în H.-Kristyor—Crișcior.

Convocare.

Domnii membri ai institutului „LIBRA”, tovărășie economică și de ajutorare în Crișcior—Kristyor, să convoacă la a

II-a adunare generală ordinară, care să va ținea în Crișcior, la 16 Iunie n. 1912, la 2 ore după amiază, în localul școlii române gr.-or., cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Constituirea adunării și alegerea alor doi verificatori ai procesului verbal.
2. Constatarea membrilor prezenți și a numărului cuotelor reprezentate.
3. Prezentarea încheierii conturilor primului an de gestiune, a raportului direcțiunii și comitetului de supraveghiere.
4. Darea absolutoriului pentru direcțiune și comitetul de supraveghiere pe anul de gestiune expirat.
5. Alegerea comitetului de supraveghiere pe un an.
6. Alegerea membrilor în comitetul de cenzurare.
7. Propunerea direcțiunii pentru modificarea §-lui 8 din statute, și
8. Eventuale propuneri înaintate conform §. 17 punct e) din statute.

Notă: Dacă adunarea nu să va ținea la terminul fixat mai sus, aceea să va ținea la 23 Iunie a. c., la 2 ore p. m., fără considerare la numărul membrilor și cuotelor reprezentate.

Crișcior, la 27 Maiu n. 1912.

Direcțiunea.

Meghivó.

„LIBRA” gazdasági és segélyző szövetkezet tagjai meghívotnak a

M-ik rendes közgyűlésre

mely Kristyoron 1912. évi június hó 16-án d. u. 2 órakar a gör. keleti román felekeleti iskola helyiségében fog megtartatni a következő

NAPIRENDEL:

1. A közgyűlés alakulása és a jegyzőkönyv hitelesítésére való két bizalmi férfi megválasztása.
2. A jelenlevő tagok és a képviselt üzletrészek megállapítása.
3. Az első üzletéri zárszámadás, az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentésének előterjesztése.
4. Az igazgatóság és a felügyelőbizottságnak a letett üzletre való felelősségaluli felmentése.
5. A felügyelőbizottságnak 1 évre leendő megválasztása.
6. A bíráló választmányának 1 évre leendő megválasztása.
6. Az igazgatóság indítványa az alapszabályok 8-ik §-ának módosítása tárgyában, és
8. Az alapszabályok 17. §. e) pontjának megfelelően bejelentett indítványok.

Jegyzet: Ha a közgyűlés a fenti időben megtartható nem lesz, ezenel 1912. évi június hó 23 ára d. u. 2 órára hivatik össze, a mikor ugyanezzel a napirenddel, tekintet nélkül a jelenlevő tagok és a képviselt üzletrészek számára megtartandó.

Kristyoron, 1912. évi május hó 27-én.

Az igazgatóság.

Activa. Contul Bilanț încheiat la 31 Martie 1912 Passiva.

Cassa — Pénztári készlet	100'96	Plătiri săptămânale —	
Dep. propri — Saját betétek	4652'51	Hetibetétek	4766'80
Imprum. — Kölcsönök	30'—	Profit curat - Tiszta nyeram.	226'72
Spese de fondare după amortizare — Alapítási költségea leirás után	210'05		
	4993'52		4993'52

Spese. Contul Pierderi și Profit încheiat la 31 Martie 1912 Venite.

Spese de birou —		Taxe de întârziere —	
Úzleti költségek	315'83	Mulasztási illeték	107'36
Profit curat - Tiszta nyeram.	226'72	Interese după dep. proprii —	
		Saját bet. után járó kam. .	118'29
		Inter. după Imprumaturi —	
		Kölcsön kamatok	—53
		Taxe de primire — Felvételi díjak	316'37
	542'55		542'55

Crișcior la 31 Martie 1912 — Kristyor 1912 évi Mar. hó 31-én

DIRECȚIUNEA — AZ IGAZGATÓSÁG

I. Perian Dr. Glava Faur Janoš Bexa Miklos I. Toderas. I. Ioan Faur Iuon Roman Ioan Rosiga Lazar Niculae Febles

Comitetul de supraveghiere — A felügyelő bizottság

Revăzut și aflat în ordine — Felül vizsgáltatott és rendbe találtatott

Crișcior la 27 Malu 1912 — Kristyor 1912 évi Május hó 27-én.

Dr. Pârva Samson Nișca Ioan Stan Glava George

Nr. 312/912

Licitațiune minuendă.

Pentru zidirea unui edificiu în parohia Dăncul mic să va ținea licitațiunea minuendă Duminecă în 10/23 Iunie la 10 ore a. m. la fața locului cu prețul de strigare 7220 cor. 32 fileri din preliminarul de spese aprobat în acest scop.

Întreprinzătorii cari doresc a licita sunt datori a depune vadiu în bani gata sau hirtii de valoare

de 10% dela suma de strigare înainte de începerea licitațiunei.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a conrede lucrarea aceluia minus oferent pe care'l va alege după terminarea licitație.

Condițiunile și planul să pot vedea la subsemnatul.

Orăștie, 19 Mai 1912.

În conțelegere cu comitetul și oficiul parohial.

V. Domșa
protopresbiter.

(594) 1-2

Tîrgul dela Săliște!

Prin aceasta să aduce oficios la conștință că

tîrgul de primăvară

al comunei Săliște (comit. Sibiuului) din anul acesta, cu abateri dela ordinea de până acum, să ține pe cum urmează:

Tîrg de oi și porci, Marți în 11 Iunie 1912.

Tîrg de cai și vite cornute, Mercuri în 12 și Joi în 13 Iunie.

Tîrg de mărfuri, Vineri în 14 Iunie.

Săliște la 24 Maiu 1912.

(598) 1-3 Primăria comunală.

Stîngini de vîndut.

În 17 Iunie a. c. la 10 oare să vînd la Cârna (Maroskarna) din padurea foștilor iobagi „groși” în fața locului 76 stîngini lemne de fag, prin licitație.

Prețul strigării 12 cor. de stîngin.

Liferarea să poate începe cu 1-a. August.

La oameni cunoscuți să dau și pe așteptare. (592) 1-3

Calfă tineră

pentru prăvălie de fer și spe- cerie, — fiind liber, caută loc. Adresa o dă Administra- ția foii. (601) 1-2

Doi învățăcei

să primesc în prăvălie în pră- vălia subscriului, prăvălie bine asortată cu toate soiurile de mărfuri!

Învățăceii pe lingă limba maicei să știe și cea maghiară.

Ioan Manoviciu, comerciant în Abrud (Aduđbánya)

(599) 1-3

Uu învățacel de prăvălie

afă aplicare imediată în pră- vălia de mărfuri mixte subscri- sului:

Daniil Radivojevits, comerciant în Bozovics.

(592) 1-3

Învățacel de prăvălie,

avînd 2-3 clase gimnaziale, reale ori civile, — să primește numai decît în prăvălia de ma- nufactură a subscriului:

Ioan Lăzăroiu, (591) 1-3 com. Orăștie (Szászváros).

Se afă de vînzare

1 ușe de prăvălie cu roletă de fer. — 1 galantar cu roletă de fer. — Arangiamet de pră- vălie, pulturi, ferestri etc. în stare de tot bună. — 1 omnibus pentru 8 persoane, puțin folo- sit (cor. 200).

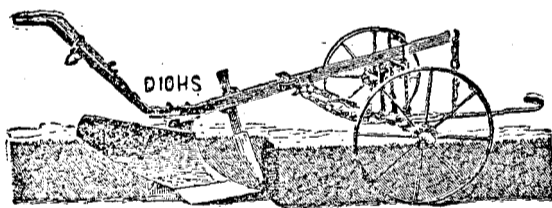
Informațiuni dă:

Lefkovits Armin Orăștie, (Szászváros) strada Promenăzii Nr. 12.

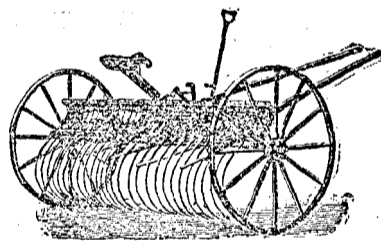
(600) 1-2

Mașinile vestitelor firme:

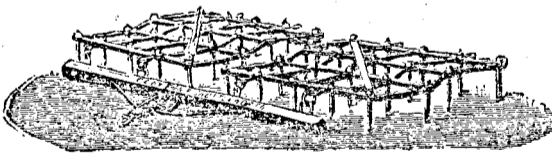
Glayton Shuttleworth & Hoffer Schrantz

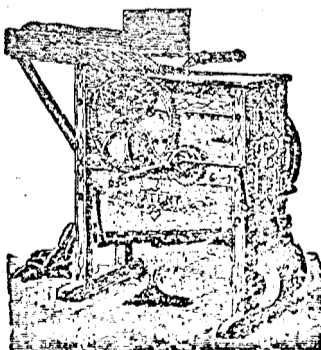
1. Plugul de fer „Sack”, renumit!

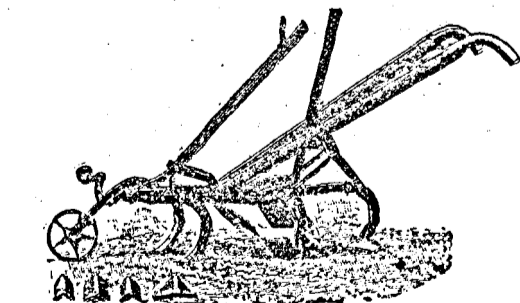
4. Greblă de fin „Hollingsworth”, spornică la lucrul și ușor de manual.

2. Grapă de fer diagonală și pentru mușchiu (pentru curățirea țelnilor de mușchi)

5. Mașină de sfărîmat cucu- ruz! Să afă cu vînturătoare și fără vînturătoare.

3. Mașină de săpat „Planet Iunior” foarte practică și cu bun nume!

II. (590) 12-20

Depozit și reprezentanță la: **Carol F. Jickeli.** În **ALBA-IULIA** (Gyulafehervár) și **SIBIU** Cereți catalog și oferto de prețuri!

Fărină, — Tărițe.

Fărină de cea mai aleasă calitate, pentru pâne bună și aluaturi (prăjituri), — precum și tărițe, vă recomandă în ori-ce cantități, cu prețuri moderate,

Abrahăm Manó Orăștie (Szászváros).

(572) 5-

Secretul meu.

Sistemul meu, de a cum- pără cu bani gata toamna, marfă de mîna întiie, — îmi face cu puțință a pune în vînzare

Vinuri bune,

curate, exclusiv din Ardeal, — pe lingă prețurile cele mai ieftine!

Fă o probă cînd ai la casă un botez, o cununie sau altă sărbătoare familiară.

Prețurile: dela 56 fileri în sus. Felurite soiuri curate.

(571) 5-50 HANS STEPHANI hotelier, Orăștie (Szászváros).

Atențiune!

La Domeniul românesc din Bo- bilna, a cărui proprietar e Dr. Aurel Vlad, să afă de vînzare mai mulți

vieri albi,

soin englezesc (Sorksy) tineri, foarte frumoși, bine des- voltati și buni pentru prăsilă.

Doritorii de a cumpăra să se adreseze la: (580) 3-3

„Administrația Domeniului din Bobilna“

Bábolna u. p. Szászváros.

Atenție: Societate des : : Papires Abadie.

Fiindcă în timpul din urmă s'au pus în vînzare felurite imitații de ale cunoscutei și iubitei marcă de tuburi pentru cigarete

RIZ ABADIE (RIZ DORÉ)

recercăm pe on. noștri mușterii, să fie atenți la numele Abadie, pe care imitațiile vor să-l înlocuiască cu alte numiri. Feriți-vă de cumpărarea imitațiilor de calitate mult mai slabă! Noi le-om urmări pe calea legii.

Societatea de hirtie de țigarete 35-62 (168) „ABADIE“.

Să caută o

bonnă

pe lingă 3 copii mai mari. Salar bun. Adresa la admi- nistrațiunea foi.

PENTRU ZIDIRI:

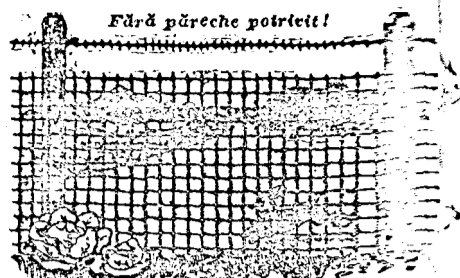
Traverse; legături de fier; cement de Beoxin, Portland și Roman; trestie de stucatură și țesetură de Bacula; im- pletituri de sîrmă: hirtie gudronată (pentru coperit) și plăci de izolare; (540) tîncea neagră și țincuită. 9-20.

Să găsească la firma:

CAROL F. JICKELI, Alba-Iulia și Sibiu.

Garduri, tare ieftine

Producție indigenă!

(518) Ușor de manual!

Numărate scrisor de mulțumită adevere

Țesetură de drot „HUNGARIA”

e neîntrecută, distinsă! Să face din drot răsucit. Preț pe metrul pătrat 30 fileri și mai

Să comandă numai la fabricantul

Alexandru Haidecker,

fabrică de funii de drot și de garduri de drot în

Budapesta, VIII., Ūllői-ut 48.

Serviciu repede, favorabil și punctuos — Catalog ilustrat, gratis și franco!

Gresală colosală

comite acela care nu a procurat, și la suferințele sale de reumă și podagră, la impunșături și junghieri prin spate și prin oase, folosește în loc de (556) 5-10

Reparatorul Kriegner

ceva imitații. Recomandăm grabnic celor ce sufer de reumă sau alte morburii provenite din cu- rent, să folosească imediat

Reparator-ul lui Kriegner, care să pre- pară numai în

Apoteca KRIEGNER, Budapesta, Kálvin-tér,

și de aci e a să cere. 1 sticlă mică 1 cor.; sticlă mare 2 cor. Prin postă 5 sticle mici să trimiț franco pentru 5 cor., ori 3 mari pentru 6 cor.

E leac mai bun ca toate spir- turile sărate. După o sigură frecare alină și stînge durerea.

Picături de stomac alai BRADY

nainte: Picăturile Maria Zell, mai mult ca de 30 ani așa s'au valo- rat că nu pot lipsi din nici o casă. Efect neajuns la conturbări de mistuire, la arderi de stomac, înfundare, zgîrciuri de cap și rinză, amețeli, nesomn, colică aenmie etc.

Să capătă în toate apotecele. 0 sticlă mare cor. 1-60 mică 90 fl.; 6 sticle mici 5 cor. 80 fl. 3 mari 5-30. Primind banii să trimiț franco, prin:

Apoteca K. BRADY

la „Reg. Ung.” în Viena, I. Fleischmarkt. 2. Depot 5

Atenți la marcă care e: St. Fecioara de Maria-Zell; pachetare roză și sub- scrierea de pe chipul de alături. (503) II. 8-25.